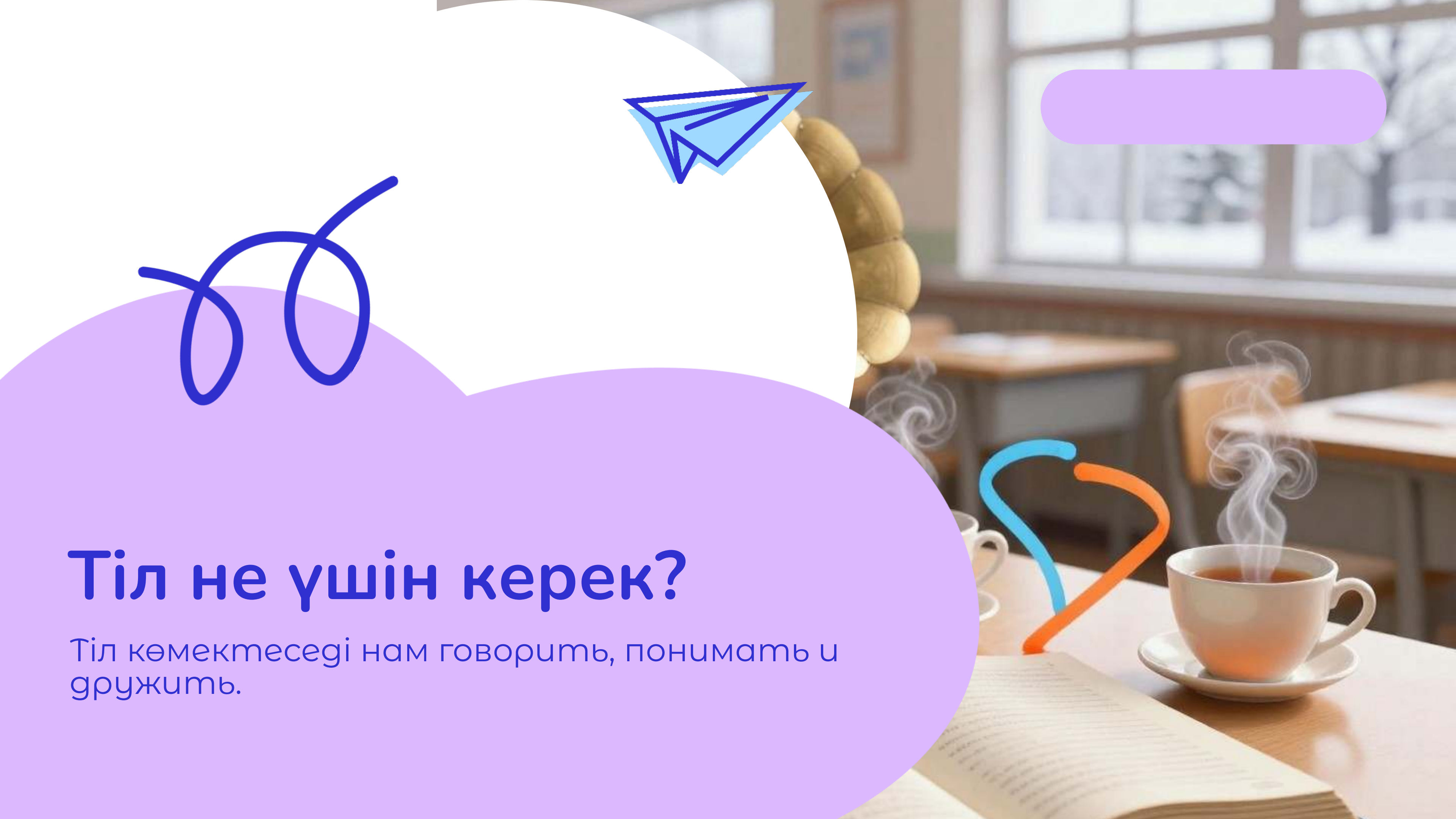

The background is a blurred photograph of a library or study area. In the foreground, a white cup of tea with steam rising from it sits on a saucer next to an open book. A blue and orange heart-shaped graphic is positioned behind the cup. A large purple circle is on the left side of the image, containing the text. A paper airplane icon is in the upper left, and a purple rounded rectangle is in the upper right.

Тіл не үшін керек?

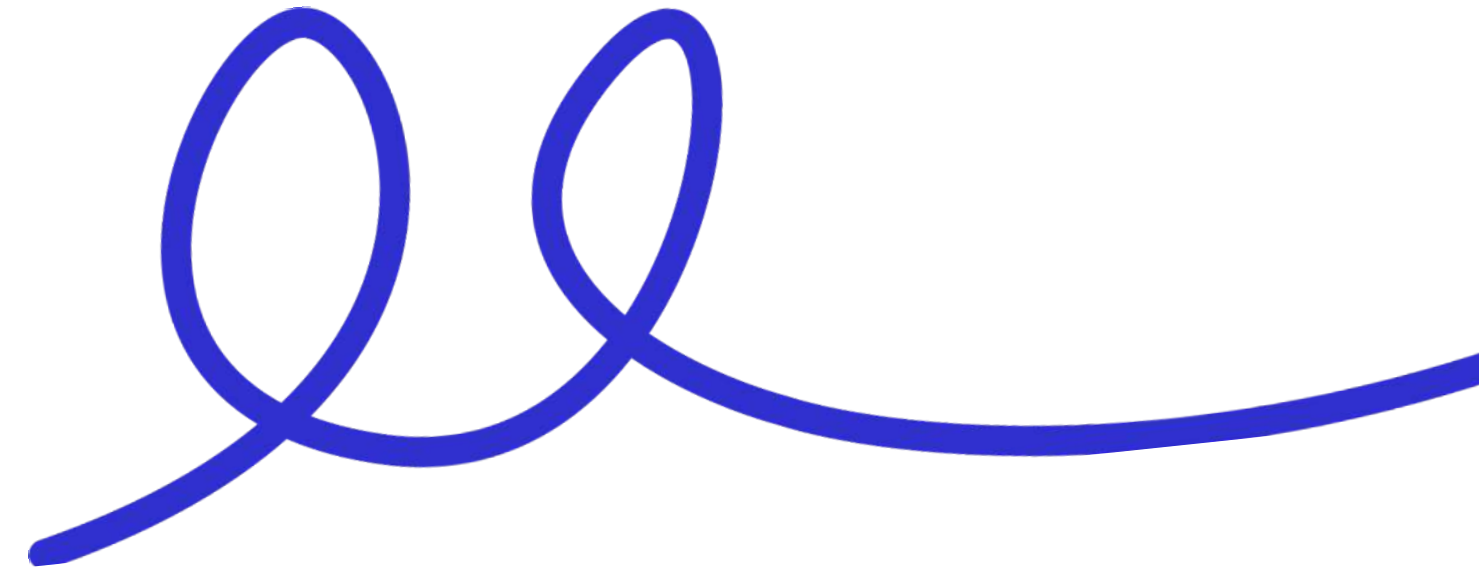
Тіл көмектеседі нам говорить, понимать и дружить.

Тіл әр күн сайын жанымызда

Дома, в школе, на улице и во время игр язык помогает нам говорить, читать, писать и слушать. Он связывает человека с семьёй, историей и родной землёй.

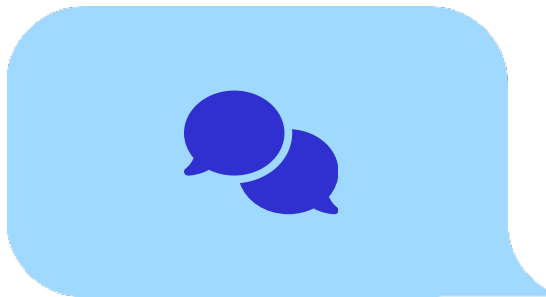

Тіл адамдарды жақындастырады

Танысу

Сөздер арқылы адамдар амандасып, атын айтып, алғашқы әңгімесін бастайды. Бір жылы сөз жаңа таныстықты жеңілдетіп, ұялшақтықты азайтады.

Түсінісу

Қысқа әрі сыпайы жауаптар ойды анық жеткізеді. Олар дауласуды азайтып, біреудің не айтқысы келгенін дұрыс түсінуге көмектеседі.

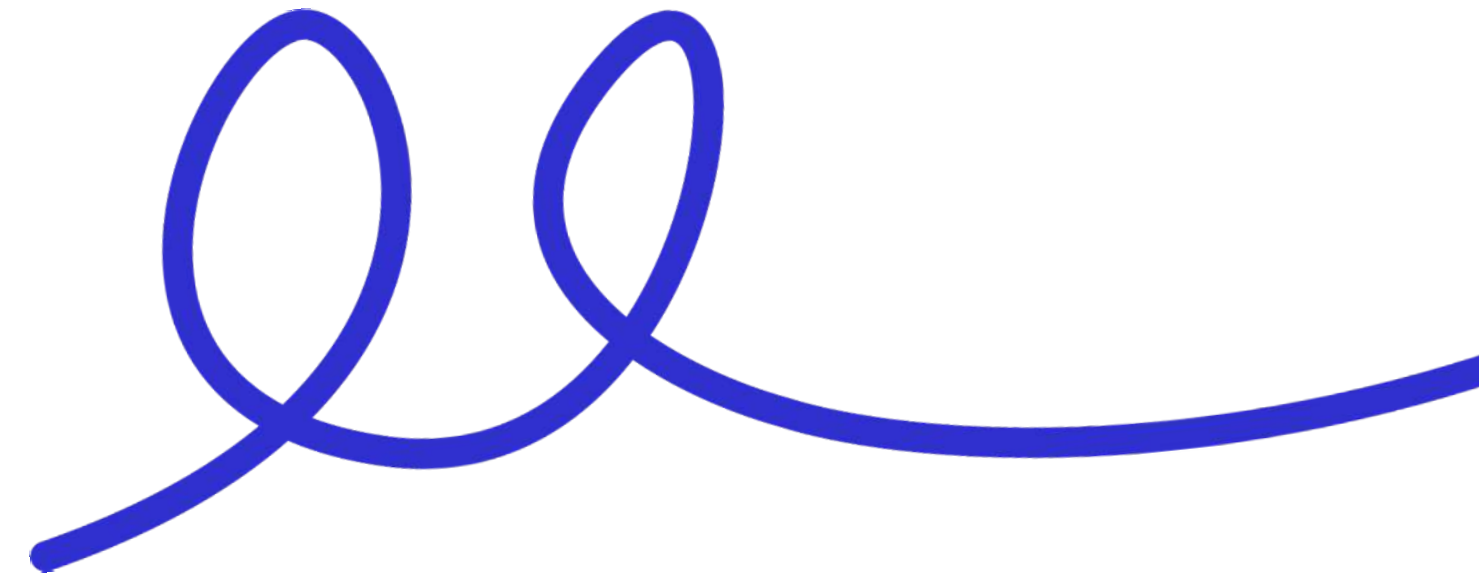

Жақындасу

Тіл адамдарды жалғыз қалдырмайды. Сөйлескен сайын олар бір-біріне сенімдірек болып, ортақ ой табады және бірге әрекет етеді.

Сөздер көңіл күйді білдіреді

◆ Тіл арқылы біз қуаныш, реніш, қорқыныш, таңдану сияқты сезімдерді атаймыз. Сезімді сөзбен айтсақ, айналадағы адамдар оны жақсырақ түсінеді.

◆ Жылы сөз жүректі жеңілдетеді, ал қатқыл сөз көңілді түсіруі мүмкін. Сондықтан әдеппен сөйлеу біреудің күнін бірден жақсы ете алады.

Тіл оқу үшін қажет

Сабакта тіл бізге тапсырманы оқуға, сұрақтың мағынасын түсінуге және дұрыс жауап беруге көмектеседі. Онсыз мәтін де, есеп те қиын көрінеді.

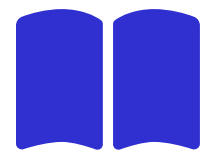

Жаңа ережелер, жаңа сөздер және мәтіндегі маңызды ойлар тіл арқылы үйреніледі. Оқушы тыңдап, оқып, қайталаған сайын білімін толықтырады.

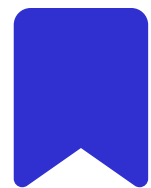
Дәптерге жазу, ауызша жауап беру және тақтадан оқу да тілге сүйенеді. Демек, тіл — оқу жолындағы ең сенімді көмекші.

Тіл білімді сақтайды

Кітаптар

Кітаптарда бұрынғы адамдардың ойы, тәжірибесі және өмір туралы білімі сақталады. Оларды оқыған сайын біз алыстағы уақытпен танысамыз.

Мақал-мәтелдер

Мақал-мәтелдер аз сөзбен көп мағына береді. Олар халықтың ақылын есте сақтауға жеңіл етіп, ұрпақтан ұрпаққа жеткізеді.

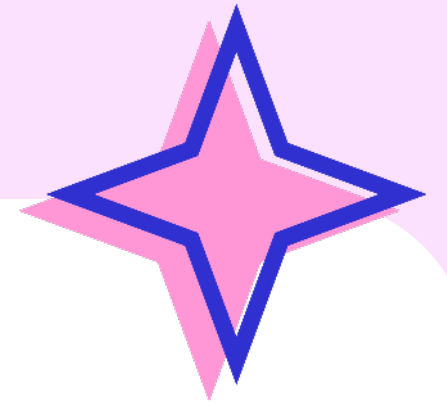
Өлеңдер

Өлеңдер тілдің әуезін, ырғағын және әдемілігін көрсетеді. Олар ойды ұмытылмайтындай етіп айтып, көңілге тез қонады.

Ертегілер

Ертегілерде халықтың қиялы мен өмір сабағы бірге жүреді. Сол арқылы біз қызық оқиғаларды да, маңызды өнегені де сақтаймыз.

Ертегі, өлең, жаңылтпаш тілде өмір сүреді

Ашық кітаптағы сиқырлы әлем

Кітап ашылғанда, оның ішінен батырлар шығып, ақылды кейіпкерлер сөйлей бастайды. Бір бетте айлакер тұлкі жүреді, келесі бетте жақсы мен жаманның айырмасы көрінеді. Тіл болмаса, мұндай қызық оқиғалар жоғалып кетер еді.

Өлеңнің әуені, жаңылтпаштың ойыны

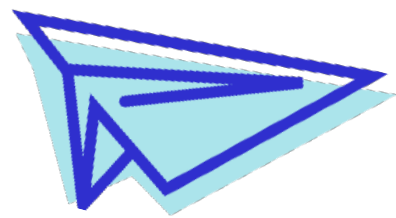
Өлең оқығанда сөздер ән сияқты естіледі, ал жаңылтпаш айтқанда тіл шынығады. Олар сөйлеуді көңілді етеді және дыбыстарды анық айтуға үйретеді. Кейде бір ауыз жаңылтпаштың өзі күлкі шақырады.

Жымиған бала және ертегі кейіпкерлері

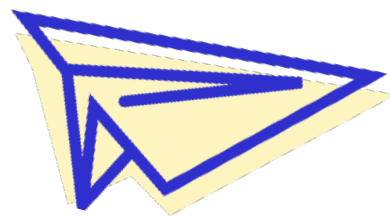
Бала кітапқа қарап, таныс емес әлемге күлімсірейді. Жанында ұшқыр ойлар, көңілді сөздер және ертегі суреттері бардай сезіледі. Тіл шығармашылықты оятып, қиялды ұштайды.

Ойды жинақтайтын жол

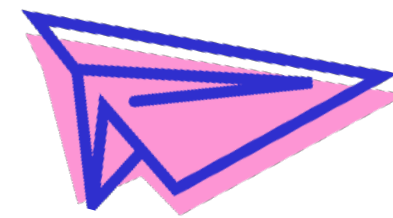
1. Ой пайда болады

Адам бір нәрсені көріп, естіп немесе ойлап қалады. Сол сәтте ой әлі шашыраңқы болады.

2. Сөз ізделеді

Ол не айтқысы келетінін байқап, керекті сөздерді таңдайды. Сөздер ойды реттеп, түсінікті ете бастайды.

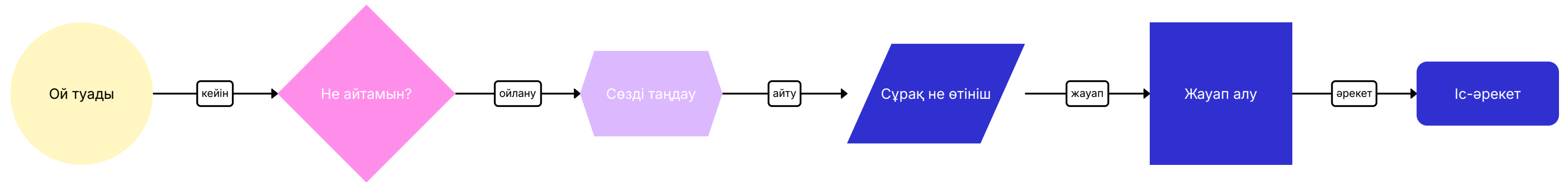

3. Пікір айтылады

Содан кейін адам сұрақ қояды, түсіндіреді немесе өз ойын бөліседі. Дұрыс сөз ойды жинақы, анық және түсінікті етеді.

Ойдан сөзге дейін

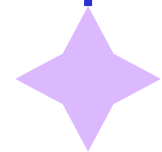
Үйде, мектепте және ойында жиі болатын қарапайым сөйлеу тізбегі.

Тіл достықты нығайтады

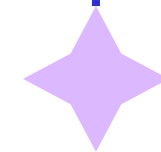
Достар тіл арқылы ойынның ережесін алдын ала келіседі. Сонда бәрі не істеу керегін біледі, ал ойын қызығы бұзылмайды.

Ренжіскен кезде сыпайы сөздер көмектеседі. Әдепті әңгіме ашуды басып, қайтадан бірге ойнауға жол ашады.

Достар жаңалығымен, ойымен және қуанышымен бөліседі. Ортақ әңгіме сенімді күшейтіп, бір-бірін жақынырақ түсінуге көмектеседі.

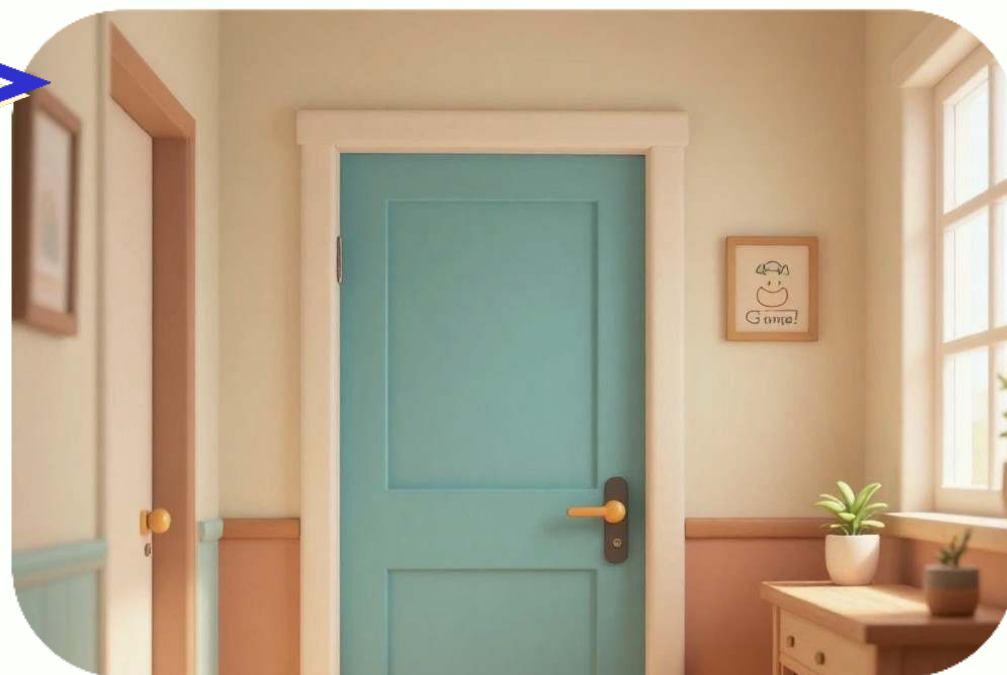
Шын және жылы сөйлесу адамдарды бір команда сияқты етеді. Ондай достықта бірге күлу де, бірге көмектесу де оңай болады.

Тіл қауіпсіздік үшін де керек

Көмек сұраған сөз

Аружан аулада сүрініп, тізесін жаралап алды. Ол жыламай-ақ, мұғалімге: «Маған көмек керек» деп анық айтты. Ересек адам оның қай жерде ауыратынын бірден түсініп, тез жәрдемдесті.

Дұрыс айтылған мекенжай

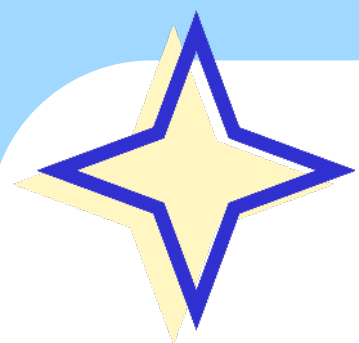
Димаш үйінде жалғыз қалған кезде есік қағылды. Ол қорықпай, өзінің көшесін, үй нөмірін және ата-анасының атын айтып берді. Сол сөздер үлкендерге баланы тез тауып, қауіпсіздігін тексеруге көмектесті.

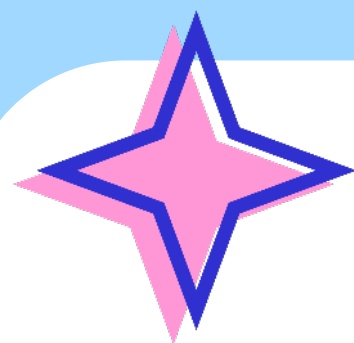
Не болғанын түсіндіру

Мектепте бір бала өзін жайсыз сезінді де, жанындағы досына қалай болғанын баяндады. Ол қай кезде ауырғанын, не сезгенін және кімге жүгінгенін айтты. Түсінікті сөз жағдайды тез шешуге жол ашты.

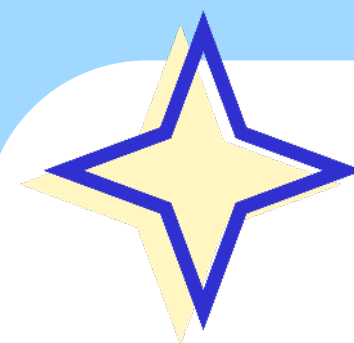
Әр халықтың өз тілі бар

Әр халық өз ойын өзіне тән дыбыстармен, сөздермен және әріптермен жеткізеді. Сол айырмашылықтар тілдерді ерекше әрі қызықты етеді, бірақ бәрі де адамдарды бір-біріне жақындатуға қызмет етеді.

Ана тілі адамның отбасымен, салт-дәстүрімен және туған жерімен байланысын сақтайды. Үйде естілген жылы сөздер балаға таныс болып, жүрегінде қауіпсіздік пен мейірім сезімін оятады.

Басқа тілдерді білу жақсы, ал өз ана тіліңді құрметтеу одан да маңызды. Тіл арқылы халықтың тарихы, мінезі және өмірге көзқарасы ұрпақтан ұрпаққа жетеді.

Тілдің әсемдігін көрсететін белгілер

Еркелететін сөздер

Жылы, жұмсақ сөздер адамға қуаныш сыйлайды. Олар сөйлесуді жақын әрі достыққа толы етеді, әсіресе кішкентайларға мейіріммен қарағанда ерекше әсер береді.

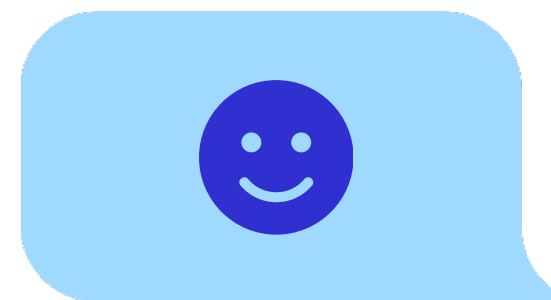
Мақал-мәтелдер

Даналыққа толы мақал-мәтелдер қысқа болса да, мағынасы терең болады. Олар ойды дәлелдеп, сөзге салмақ қосады және үлкендердің тәжірибесін еске салады.

Бейнелі тіркестер

Әдемі теңеулер мен бейнелі сөздер ойды анық та көркем жеткізеді. Мұндай сөйлеу тыңдаушының қиялын оятып, әңгімені есте қаларлық етеді.

Ойынқұмар сөз орамдары

Күлкілі әрі тапқыр сөздер сөйлесуді көңілді етеді. Олар тілді жаттықтырып қана қоймай, балаларға сөздің әуезін сезінуге көмектеседі.

Жылы сөз — жақсы әсер

1 Мейірімді сөздің күші

Жұмсақ айтылған сөз жүректі тыныштандырады. Бір ауыз мақтау да адамға күш береді, ал сыпайы өтініш әңгімені жеңіл әрі жағымды етеді.

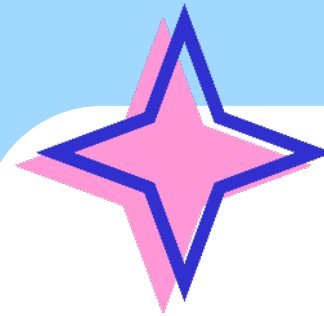
2 Дөрекі сөздің салдары

Қатты айтылған сөз көңілді түсіреді. Дөрекі сөйлеу реніш тудырады, сондықтан бір ойды да сабырмен, құрметпен жеткізу әлдеқайда дұрыс.

Дұрыс сөйлеу не үшін маңызды

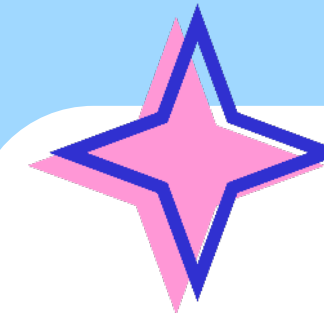
Айқын сөйлегенде тыңдаушы ойды тез түсінеді. Сөзді анық айту сабақта, ойын кезінде және күнделікті әңгімеде шатаспауға көмектеседі.

Бір сөзді орынсыз қолдану мағынаны өзгертіп жіберуі мүмкін. Сондықтан сөз таңдағанда абай болып, нені айтқың келетінін алдын ала ойлау керек.

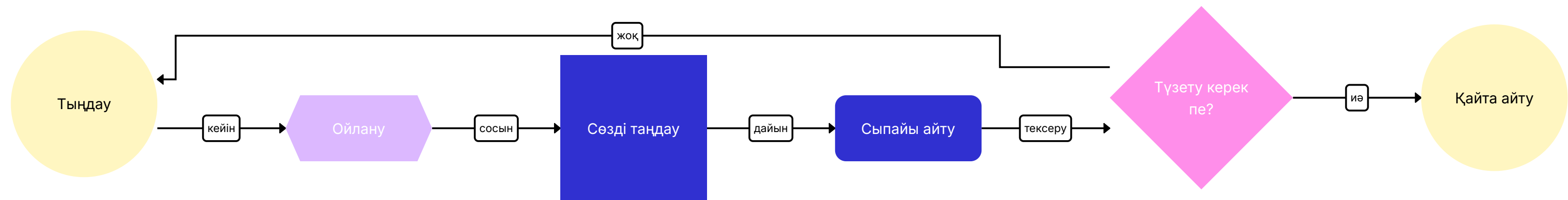
Тыңдау, оқу және қайталау дұрыс сөйлеуді үйретеді. Осындай жаттығулар сөзді таза айтуға, жаңа ұғымдарды дұрыс қолдануға баулиды.

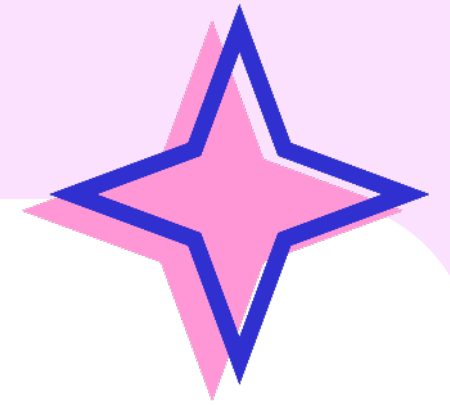
Таза әрі сыпайы тіл адамның мәдениетін көрсетеді. Ол өз ойын сенімді жеткізіп, айналасындағылар мен жеңіл тіл табысуына көмектеседі.

Сыпайы сөйлеудің жолы

Бұл рет бір ойды айтпас бұрын сөзді ойланып таңдауға үйретеді.

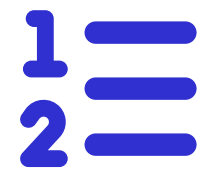

Тіл ойын мен шығармашылықта

Ойын ережелері

Ойын басталу үшін ережені түсіндіру қажет. Тіл балаларға кезек айтуға, шартты түсінуге және бәрінің бірдей ойнауына көмектеседі.

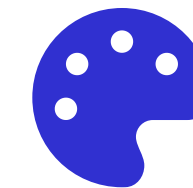
Санау мен нұсқау

Санадауға, бағыт көрсетуге және тапсырма беруге тіл керек. «Бір, екі, үш» деп айту ойынға тәртіп енгізіп, шатаспауға жәрдемдеседі.

Өлең мен ертегі

Өлең, жұмбақ және ертегі тілдің әсемдігін көрсетеді. Олар қиялды оятып, балаларды ойлануға, тыңдауға және өз ойларын айтуға үйретеді.

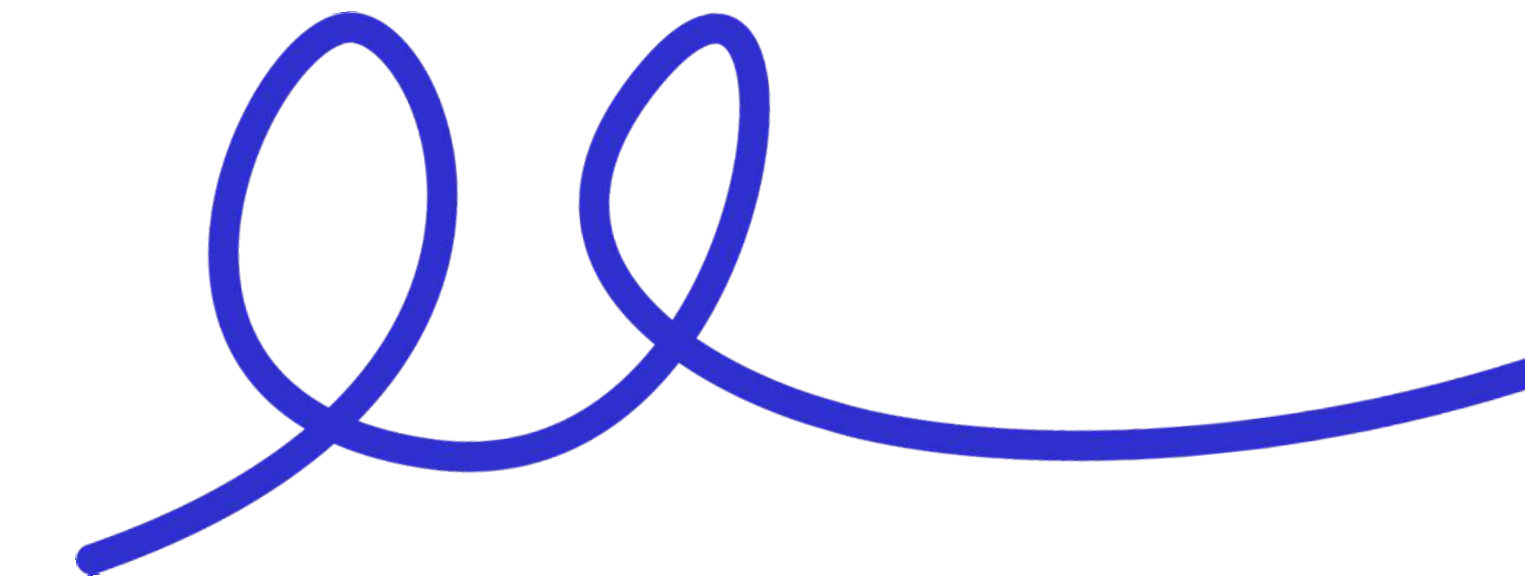

Суретке сөз қосу

Суретке ат қою, тақырып жазу немесе шағын әңгіме құрастыру — шығармашылықтың бір бөлігі. Сөз суретті сөйлеміп, оны одан да қызықты етеді.

Тіл болмаса не қиын болады

- ◆ Сөзсіз адам қуанышын, ренішін немесе қорқынышын дәл түсіндіруге қиналады. Ондайда ым мен сурет көмектескенімен, ойдың бәрін бірдей толық бере алмайды.

- ◆ Бала бір оқиғаны тек қимылмен көрсетсе, тыңдаушы кей бөлігін ғана түсінеді. Ал сөз болғанда, себеп, уақыт және жағдай анық айтылып, әңгіме әлдеқайда түсінікті болады.

Тілдің басты құндылығы

1

Бірінші сөздер

Бала алдымен жақын адамдардың сөзін естіп, сөйлеуді үйренеді. Осы кезде тіл оның әлеммен алғашқы байланысына айналады.

2

Оқу мен ойлау

Мектепке келгенде тіл оқу, сұрақ түсіну және жауап беру үшін қажет болады. Сол арқылы білім жинау жеңілдейді.

3

Достық пен мәдениет

Өсе келе адам тіл арқылы дос табады, өзін қорғайды және халықтың ертегі, өлең, даналығын сақтауға үлес қосады.

Тіл — өмірдің маңызды серігі

Тіл бізге сөйлесуді, ойымызды түсіндіруді, білім алуды және дос табуды үйретеді. Оны құрметтеген бала сөзін анық, жүрегін жылы, қарым-қатынасын әдепті етеді.